



**РОЛЬ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ
В НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ:
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ**
(присвячена Всесвітньому Дню Землі)

**МАТЕРІАЛИ ІІ-ї МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 березня 2020 р.

Херсон, ХДАЕУ

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний
університет**

**Факультет водного господарства,
будівництва та землеустрою**

Кафедра науки про Землю

**РОЛЬ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ
В НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ:
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ**

(присвячена Всесвітньому Дню Землі)

Збірник матеріалів

II-ї Міжнародної науково-практичної

конференції

20 березня 2020 року

Херсон – 2020

Роль наук про Землю в народному господарстві: стан і перспективи (присвячена Всесвітньому Дню Землі). Збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної конференції. – Херсон: ХДАЕУ, 2020. - 291 с.

У збірнику викладено матеріали, розглянуті на пленарному засіданні II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Роль наук про Землю в народному господарстві: стан і перспективи».

Розглянуті актуальні питання теоретичних і практичних аспектів розвитку наук про Землю в Україні і за кордоном, сучасні методи дослідження Землі та її геосфер, космічний моніторинг геосистем та кризових явищ, особливості управління водними і земельними ресурсами в суспільному виробництві, охорона ґрунтів від деградаційних процесів, способи утилізації твердих побутових відходів.

Рекомендується науковцям, громадським діячам, викладачам, аспірантам, студентам.

Редакційна колегія не несе відповідальність за достовірність поданих матеріалів.

ЗМІСТ

Амишов Ш.М. ВЛИЯНИЕ ВОДОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПРИРОДНУЮ СРЕДУ ПРИ ДОБЫЧЕ ПОДЗЕМНЫХ ВОД ДЛЯ ОРОШЕНИЯ	9
Амишов Ш.М., Намазов И.Ш. ГИДРОГЕОЛОГО – МЕЛИОРАТИВНОЕ СОСТОЯНИЕ ШИРВАНСКОЙ РАВНИНЫ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ	14
Барвінський А.В. РОЛЬ ЗЕМЛЕУСТРОЮ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	19
Білецький М.І., Котик Л.І. АБІОТИЧНІ РЕСУРСИ ЯК ОБ'ЄКТИ ТУРИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ ПЕЧЕР ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	23
Білорусов С.Г., Шкарапата Я.Є. ВПРОВАДЖЕННЯ ЗНАНЬ ЩОДО ЗМІН КЛІМАТУ ЗЕМЛІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ В РАМКАХ НАВЧАННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	29
Богадьорова Л.М., Коцанюк А.В. КОАДАПТИВНІСТЬ У ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ (НА ПРИКЛАДІ КАЛАНЧАЦЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	32
Богадьорова Л.М., Перепрсов В.А. РОЗВИТОК БУРЯКОЦУКРОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	37
Браславська О.В., Макаревич І.М., Волошина А.В. ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ В РИНКОВИХ УМОВАХ	42
Ведмеденко О.В., Фурсенко М. ОСОБЛИВОСТІ БЕЗВІДХОДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ТВАРИННИЦТВІ	45
Вердиев А.А., Амирасланова А.С. ВОЗМОЖНОСТИ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ АЗЕРБАЙДЖАНА	49
Волошин М.М., Кльоб К.К. УТИЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ І ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	55
Глазунов М.М., Ляшенко Є.В. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ «ДОСЛІДЖЕННЯ СКЛАДУ І ВЛАСТИВОСТЕЙ ҐРУНТУ»	60
Голубенко І.А., Попович О.Б., Савельєва О. М., Саприкіна Я.Ю. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ УТИЛІЗАЦІЇ ХЛОРООРГАНІЧНИХ ПЕСТИЦИДІВ	64
Дементьєва О.І., Брит А. О. ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ОБ'ЄКТУ САДОВО-ПАРКОВОГО БУДІВНИЦТВА ОБМЕЖЕНОГО КОРИСТУВАННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	69

Дементьєва О.І., Руднік Д.О. АНАЛІЗ СТАНУ БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ОБМЕЖЕНОГО КОРИСТУВАННЯ	75
Зубов О.Р., Зубова Л.Г. ОЦІНКА ҐРУНТІВ І РОСЛИННОСТІ ЗАКАЗНИКА «УРОЧИЩЕ «САГИ»	80
Камінська М.О. ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS OF THE USE OF WATER AND LAND RESOURCES IN UKRAINE	85
Кияновський О.М. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ РАДІОАКТИВНИХ ІНДИКАТОРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ СОРБЦІЇ РЕЧОВИН В ҐРУНТАХ	89
Ковтун В.А. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ	93
Козленко Є.В., Морозов О.В., Морозов В.В., Нікітенко М.П. ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ІНГУЛЕЦЬКІЙ ЗРОШУВАЛЬНІЙ СИСТЕМІ	97
Корбич Н.М., Овдієнко А.М. ТРУЇМО БДЖОЛУ — ОТРУЇМО СЕБЕ	103
Корінь О.В. ФІЗИЧНЕ ТА МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ДОСЛІДЖЕННІ ГЕОДИНАМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	106
Лукашишена І.Р., Морозов О.В. ДИНАМІКА ЗМІНИ КІЛЬКОСТІ ЗАГОТОВЛЕНОЇ ДЕРЕВИНИ В УКРАЇНІ	111
Ляшенко Е.В., Белая Т.А. МЕТОДЫ РЕМЕДИАЦИИ ПОЧВЫ И ВОДЫ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ ОТ ОСТАТОЧНЫХ КОЛИЧЕСТВ ДДТ	114
Мацієвич Т.О. СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ БПЛА У ПРОВЕДЕННІ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ	119
Мацко П.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВМІСТУ ТА РОЗПОДІЛУ НІТРИФІКАЦІЙНОГО АЗОТУ В ҐРУНТАХ ДПДГ «АСКАНІЙСЬКЕ» ЗА ДОПОМОГОЮ ГІС- ТЕХНОЛОГІЙ	123
Мельник М.А., Жужа В.В., Шукайло С.П. «ПІСОК З ЧОРНОГОРІЇ», СКЛАД ТА МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ЙОГО УТИЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ПЕРЕСИПУ МІСЬКОГО ЗВАЛИЩА	129
Мельниченко С. Г., Бабушкіна Р.О. ДИНАМІКА ЗМІНИ СЕРЕДНЬОРІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТЕМПЕРАТУРИ ПОВІТРЯ МІСТ УКРАЇНИ	133
Мельниченко С. Г., Бабушкіна Р.О. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗМІНИ СТРУКТУРИ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ ЗА КАТЕГОРІЯМИ	137

ВИРОБНИКІВ	
Морозов О.В., Морозов В.В., Нікітенко М.П., Козленко Є.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ	141
Морозов О.О., Морозов С.О., Морозов О.В. ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НОВІТНІХ ДОЩУВАЛЬНИХ МАШИН ФРОНТАЛЬНОГО ТИПУ	145
Морозова О.С., Морозов О.В., Кіріяк С.Г., Безніцька Н.В. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	150
Несміян М.О., Бабушкіна Р.О. ДОСЛІДЖЕННЯ УТИЛІЗАЦІЇ ВІДПРАЦЬОВАНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ШИН В УКРАЇНІ	154
Новікова С.М. ОСОБЛИВОСТІ РЕЦИКЛІНГУ ТА ПЕРЕРОБКИ БУДІВЕЛЬНИХ ВІДХОДІВ	157
Охременко І.В., Давидов О.В., Рудик Г.С. ГЕОМОРФОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОБ'ЄКТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЇ(НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	161
Охріменко О.В., Біла Т.А., Ляшенко Є.В. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ В МІСТІ ХЕРСОН	166
Охріменко О.В., Волошина В.М. ВПЛИВ НАФТОВОГО ЗАБРУДНЕННЯ НА ВОДНІ ЕКОСИСТЕМИ	171
Панкєєв С.П. БІОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	177
Панкєєв С.П. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА	182
Петрова А.Т. БІОРЕМЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ АНТРОПОГЕННО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ	187
Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ В СТЕПУ УКРАЇНИ ЗА РІЗНИХ ЗМІН КЛІМАТУ	191
Попович О.Б., Голубенко І.А., Савельєва О.М., Бондар І.В. ДОННІ ВІДКЛАДИ ВОДОЙМ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	196
Прохоров В.С., Петрова О.О. ОЧИСТКА ФИЛЬТРАТА ПОЛИГОНОВ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ С ПРИМЕНЕНИЕМ ОЗОНА	201
Романенко С.М., Андрієвська Я.П. ПЕРЕРОБКА ТВЕРДИХ ВІДХОДІВ СКЛА В ПРОМИСЛОВОСТІ	205
Романенко С.М., Андрієвська Я.П. МОЖЛИВОСТІ УТИЛІЗАЦІЇ ТВЕРДИХ ВІДХОДІВ КЕРАМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У БУДІВНИЦТВІ	210

Романча А.С., Яловенко А.А., Морозов О.В. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПІЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТУ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ	214
Рудаков Д.В., Тимощук В.І., Глущенко Н.О. ІНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ОСІДАНЬ ҐРУНТОВОЇ ОСНОВИ БУДІВЕЛЬ ПРОМИСЛОВОГО ОБ'ЄКТУ	219
Рудік О.Л. ПРОРОДНО - СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ЗОНАЛЬНІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ ЛЬОНУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ	223
Рудік Н.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ ТА ЇЇ МІСЦЕ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД	227
Садыгов С. Т. МЕЛИОРАТИВНОЕ СОСТОЯНИЕ ОРОШАЕМЫХ ЗЕМЕЛЬ В МУГАНО-САЛЪЯНСКОМ МАССИВЕ В НОВЫХ УСЛОВИЯХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ	234
Смирнов В.М., Смирнова С.М. ВОДНА ПОЛІТИКА: АДАПТАЦІЯ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ	239
Смирнова С.М., Чигурян Я.О. ЗЕМЛЕУСТРІЙ НА ПОЗИЦІЯХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ДЕГРАДАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ҐРУНТІ	244
Соболь О.М., Бойко С.С. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КОНЬЯРСТВА НА СТАН ҐРУНТІВ ТА РОСЛИННИЙ ПОКРИВ	248
Соболь О.М., Лиховид Т.Р. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОГЕОЦЕНОЗІВ ПРИ ВЕДЕННІ ГАЛУЗІ КОНЬЯРСТВА	252
Стратічук Н.В., Стратічук О.В. АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ	257
Тищенко С.В. УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ СТВОРЕННЯ КАДАСТРУ ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ	262
Харченко О.О., Бабушкіна Р.О. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БПЛА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	267
Чеканович М.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЙНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПОКРИТТЯ «ADITIZOL SMART PAINT»	271
Чеканович М.Г., Журахівський В.П. ДОСЛІДЖЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ ҐРУНТУ ОСНОВИ ДЛЯ ОБ'ЄКТУ «ЛЕБЕДИНЕ ОЗЕРО» У М. ХЕРСОНІ	274
Шабатура О.В., Ноженко О.В. МОДЕЛЮВАННЯ ЩІЛЬНОСТІ ПОТОКУ РАДОНУ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ЕМАНАЦІЙНИХ АНОМАЛІЙ НА	278

ТЕРИТОРІЇ ДІБРОВСЬКОЇ СТРУКТУРИ	
Шкляр О.Д., Бабушкіна Р.О. ОЦІНКА КОМПЛЕКСНОГО ІНДЕКСУ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ МІСТ УКРАЇНИ	284
Янін О.Є. РОЗРАХУНОК ДВОСХИЛОЇ ЗАЛІЗОБЕТОННОЇ БАЛКИ ЗА ПРОГИНАМИ ТОЧНИМ МЕТОДОМ	288
Сакара О.Ю., Волочнюк Є.Г. ВИРОБНИЦТВО ЦЕМЕНТУ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	291
Ситник І.В. ОСОБЛИВОСТІ ТЕОРЕТИЧНІ ІНВЕСТУВАННЯ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	296
Ладичук Д.О., Шапоринська Н.М. КРИТЕРІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНОГО РЕЖИМУ ДЕГРАДОВАНИХ ТЕМНО-КАШТАНОВИХ ҐРУНТІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	300
Музика Н.М. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ	303

забудови – і є одним із потенційних джерел забруднення довкілля і являють собою велику загрозу навколишньому природному середовищу та підлягають утилізації.

Література

1. Екологія Херсонщини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.library.kherson.ua/young/eco/2.htm>
2. Мальчикова Д.С. Територіальні ресурси як основа стратегії регіонального розвитку Херсонської області / Д.С. Мальчикова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип.1. – Херсон, 2014. – С. 52-58.
3. Морозов О.В. Сучасні проблеми зрошення в Херсонській області [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.sufront.org/en/kruglij-stl-tvorchij-klas-regonuq/57-kruglij-stl-tvorchij-klas-regonu/136-suchasn-problemi-zroshennya-v-xersonsko-oblast>
4. Позаченюк Е.А. Экологическая экспертиза: природно-хозяйственные системы / Е.А. Позаченюк. – Симферополь, 2003. - 473 с.

БОГАДЬОРОВА Л.М.

к.геогр.н., доцент

ПЕРЕПРОСОВ В.А.

магістр

Херсонський державний університет

УДК: 911.63:664.1:33.9.922 (477)

РОЗВИТОК БУРЯКОЦУКРОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Бурякоцукровий підкомплекс України є одним з найважливіших комплексів АПК. Свій початок галузь бере з 20-х років XIX століття. Вирощування цукрових буряків та в подальшому виробництво цукру має велике значення для економіки країни. Тому як цукор є одним із стратегічних

продуктів, що експортується та забезпечує продовольчу безпеку і валютні надходження держави.

Сучасними дослідженнями розвитку бурякоцукрового підкомплексу займались П.П. Борщевський, О.М. Варченко, М.Ю. Коденська, Ю.Д. Лановик, С.Л. Дусановський, О.С. Заєць, І.І. Лукінов, В.Г. Поплавський, П.Т. Саблук, А.В. Фурса, А.М. Шпичак та інші. В своїх працях науковці розглядають особливості землекористування при вирощуванні цукрових буряків та надають, рекомендації і пропозиції, щодо розвитку і підвищення конкурентоспроможності продукції цукробурякового виробництва.

В Україні для переробки цукрових буряків працювало 192 цукрових заводи, які були здатні за добу переробити 509,72 тис. т цукрових буряків. Але таке процвітання галузі припадає на період дев'яностих років, поступово галузь занепадала. На сьогодні бурякоцукровий підкомплекс скоротив свої об'єми випуску продукції майже у двічі. Таке скорочення відбулося за рахунок зменшення площі під посівами цукрового буряка, зниженням якості посівного матеріалу і як наслідок зниження урожайності та зменшенням випуску продуктів переробки, зокрема цукру.

Цукрові заводи є одним із головних комплексоутворюючих факторів, а також підтримує життя села. На них тримається регіональна економіка та соціальна інфраструктура локального рівня, які функціонують на заводських інженерних мережах.

Цукрові буряки вирощують у 19 із 25 областей. Виробництво розміщене переважно в господарствах Лісостепової зони. 60% посівних площ та майже 65% валового збору цукрового буряка зосереджено в п'яти областях України, до них належить Вінницька, Тернопільська, Полтавська, Хмельницька та Рівненська області.

Особливості вирощування цукрового буряку мають, як позитивні сторони так і негативні. До негативних можна віднести:

- швидке виснаження ґрунтів та значне погіршення їхньої якості;
- високу чутливість до кліматичних умов, нестачі вологи;

- недоліки технології вирощування цукрових буряків та вплив строків проведення польових робіт значно впливають на урожайність культури;
- на врожай також мають вплив хвороби рослин;
- забур'яненості посівів, призводить до втрати 20% врожаю;
- підвищена чутливість до гербіцидів;
- дотримання сівозміни;
- спецтехніка необхідна при вирощуванні буряків.

Аналізуючи особливості вирощування та всі складнощі з цим пов'язані сільгоспвиробників не приваблює почати займатися вирощуванням саме цієї культури, хоча виробництво дає значний прибуток. Цукровий буряк дає чи не найвищий прибуток з гектару серед усіх традиційних для України культур.

Основна маса цукрових буряків виробляється в сільськогосподарських підприємствах, фермерських, а також особистих селянських господарствах.

Таблиця 1

Виробництво цукрових буряків за категоріями господарств (тисяч тонн)

показник	2010 р.	2013 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
усі категорії господарств, тис. т	13749	10789	10331	14011	14882
сільськогосподарські підприємства	12663	9101	9554	13349	14227
у т. ч. фермерські господарства	1155	611	619	973	1105
господарства населення	1086	1689	777	662	654

Складено за [4]

Суттєво скоротили виробництво цукрових буряків середні й дрібні виробники. Крім того, варто відзначити збільшення питомої ваги надходжень цукрових буряків із власних посівних площ цукрових заводів і компаній, частка яких у загальній площі постійно зростає. Це обумовлено, в першу чергу, прагненням заводів до концентрації посівів цукрових буряків на мінімальній відстані від виробництва цукру, щоб забезпечити себе сировиною, зменшити витрати при перевезенні та зберіганні і збільшити вихід цукру при переробці [2].

**Динаміка виробництва цукрових буряків в Україні
(усі категорії господарств)**

показник	2010 р.	2013 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
зібрана площа тис. га	492	270,5	237,0	291,1	313,6
урожайність, ц/га	279,5	398,9	435,8	481,5	474,9
валовий збір, млн. т	13,7	10,8	10,3	14,0	14,9
виробництво цукру, млн. т	1,8	1,3	1,5	2,0	2,0

Складено за [4]

Низький рівень спеціалізації сучасних аграрних підприємств, “розпорошеність” посівів, що стримує впровадження інтенсивних технологій виробництва цукрових буряків, негативно впливає на фінансовий стан сільськогосподарських підприємств. Нині у переважній більшості господарств України частка цукрових буряків у структурі посівних площ становить 1-2%, що є досить низьким показником (оптимальний показник для лісостепової зони – 20%) [3]. Саме тому необхідно збільшувати посівні площі під цукровим буряком у великих господарствах, які територіально розміщені неподалік від цукрових заводів.

Сільськогосподарські підприємства з площею збору (понад 2000 га) дають майже 55% валового збору цукрових буряків. У той же час підприємства з посівними площами під дану культуру до 50 га є найбільш численними і забезпечують лише 3,1% валового збору буряків, а всі підприємства з площею до 250 га (78%) – 18,3%. Як показують дослідження науковців і практиків [1, 3, 5, 6], найефективнішим є вирощування цукрових буряків у великих підприємствах із площею посіву 250, 500 і 1000 га, а також у фермерських господарствах.

Структура сільськогосподарських підприємств за урожайністю цукрових буряків більше 400 ц/га забезпечують 86,6% валового збору цукрового буряка в Україні.

Ефективність виробництва цукрових буряків у сільськогосподарських підприємствах

показник	2005 р.	2010 р.	2013 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
урожайність, ц/га	248,2	279,5	398,9	435,8	481,5	474,9

Складено за [4]

Таким чином, на розвиток бурякоцукрового підкомплексу впливають, як природно-географічні, так і суспільно-економічні чинники. В сучасній галузі буряківництва відбуваються позитивні зміни: збільшуються посівні площі, валовий збір, урожайність. В свою чергу відбуваються позитивні зміни і в цукровиробництві.

Література

1. Бондар В.С. Лібералізація ринку цукру в країнах ЄС – як виклик цукровиробникам України. / В.С. Бондар //Цукрові буряки. 2018. № 1. С. 8–10.
2. Бутко Н.В. Перспективи ресурсного забезпечення підприємств інтегрованих цукробурякових кластерних структур / Н.В. Бутко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12.
3. Воронін А.В. Ефективність виробництва цукрових буряків та цукру в Україні /А.В. Воронін // Сталий розвиток економіки. - 2013. - № 3. – С.51-55.
4. Державна служба статистики України. 2018. Режим доступу. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Парубок Н.В. Буряківництво в економіці сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/93.pdf>
6. Сінченко В.М., Пиркін В.І. Стратегія розвитку галузі буряківництва в Україні. /В.М. Сінченко, В. І. Пиркін //Цукрові буряки. 2018. № 1. С. 4–7.